

Tovább tart a patthelyzet Bulgáriában

Dr. Navracsics Tibor

Úgy látszik, az idei év nem a radikális döntések éve Bulgáriában. A négy hónapon belül megrendezett és közel azonos eredményt hozó két parlamenti választás azt jelzi, hogy a balkáni országnak hosszabb belpolitikai válságra kell felkészülnie. Bulgária esete azonban nem egyedi: a térség több országában is megfigyelhető a nagy, hagyományos pártok iránti bizalom elolvadása, az elbizonytalanodó közhangulat, és a más területen népszerű - tipikusan szórakoztatóipari - sztárok által alapított politikai erők előretörése.

Idén először április 4-én tartottak parlamenti választásokat Bulgáriában. Számos jel utalt arra, hogy az akkor már egy év szünettel tizenkét éve kormányzó Bojko Boriszov, és pártja, az Európai Néppárt tagjaként működő GERB népszerűsége legalábbis kétségessé teszi a választások eredményét. Az akkor már fél éve tartó korrupcióellenes [tüntetések](#) ahhoz ugyan nem voltak elégségesek, hogy a kormányt lemondásra kényszerítsék, arra azonban igen, hogy a polgároknak megalapozzák a változás iránti igényt.

Az áprilisi választások mégsem hozták el a várva-várt változást a bolgár politikai életben. A GERB ugyan valóban elveszítette választóinak egy jelentős részét, azonban még egy ilyen kampány mellett is meg tudta szerezni az első helyet a pártok közötti versenyben 26,2 százalékos eredményével. Hagyományos nagy ellenfele lényegesen rosszabbul szerepelt: a Bolgár Szocialista Párt 15 százalékos eredményével csak a harmadik helyre futott be. A második helyezett jelentette sokak számára a jövőbe vetett reményt: Szlavi Trifonov televíziós műsorvezető, zenész és humorista, valamint az általa vezetett - és egy korábbi albumának címét viselő - Létezik Ilyen Nemzet (*Ima Takav Narod - ITN*) nevű pártja, amely teljes egészében az uralkodó elit elleni kritikára alapozta kampányát.

Trifonov mozgalma áprilisban 17,7 százalékot ért el, amivel megelőzte az addigi fő ellenzéki erő szerepét játszó szocialistákat, azonban alulmaradt a GERB-bel szemben. Tekintettel azonban arra, hogy az ITN nélkül sem a GERB, sem pedig a szocialisták nem tudtak kormányt alakítani, az ITN pedig senkivel sem akart összefogni, így új választásokat kellett kiírni.

A két választás között eltelt három hónap elsősorban Trifonovéknak használt, de így sem sikerült áttörést elérniük. Az eredmények [alapján](#) a GERB és az ITN fej-fej mellett végeztek az első helyen, közel holtversenyt idézve elő. A korábbi kormánypárt az áprilisi választásokhoz képest két százalékot veszített népszerűségéből, és az akkori 26,2 százalék helyett most 23,5 százalékot ért el. Az ITN viszont hat százalékkal növelni tudta támogatottságát, amikor az áprilisi 17,7 százalékhöz képest most vasárnap 24,1

százalékot könnyvelhetett el. A szocialisták szintén közel két százalékkal szerepeltek rosszabbul, mint tavasszal. Az akkori 15 százalék helyett most csupán 13,4 százalékkal kellett beérniük.

Folytatódni látszik tehát a patthelyzet Bulgáriában. Mindemellett figyelemre méltó ugyanakkor az a más közép-európai és kelet-európai országokban is megfigyelhető tendencia, amely az adott országban hagyományosnak tekinthető, a nagy európai pártcsaládokhoz köthető pártok hanyatlását és új, saját identitásukat elsősorban a hatalmi elittel szembeni tiltakozásra alapozó pártok megjelenését jelzi. Elég talán a most már kormánypárti státuszt betöltő szlovák Egyszerű Emberek és Független Személyiségek (*Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti - OĽaNO*) példáját említeni, de itt van helye az ukrán elnöki pártnak vagy éppen a korábbi időszakban a Pawel Kukiz lengyel rockzenész által létrehozott Kukiz'15 nevű mozgalomnak is.

Ezek a hatalommal szembeni állampolgári berzenkedésre vagy éppen tiltakozásra épülő pártok sok esetben elég erősek ahhoz, hogy megroppantsák a nagy pártok által meghatározott pártrendszer szerkezetét, sőt, sok esetben a politikai versengésnek is új irányt szabhatnak. Ritkábban - mint azt Szlovákiában vagy Ukrajnában láthatjuk - még ahhoz is elég erős az állampolgári felháborodás, hogy hatalomba juttassa őket. Ekkor azonban szükségszerűen bekövetkezik a kijózanodás, hiszen ezek a tiltakozásra épülő pártok is ugyanolyan politikai erőként viselkednek hatalmi pozícióban, mint ellenségként kezelt riválisaik.

A választópolgárok csalódása ezekben a pártokban azonban tovább erodálja a demokráciába vetett bizalmat, tovább gyengítve ezzel az adott ország belpolitikai stabilitását. Reméljük, Bulgária a politikai patthelyzetből kifelé törekedve nem ezt az utat választja.

2021.07.15.

